

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/146/2020
Identifikačné číslo spisu: 6416200163
Dátum vydania rozhodnutia: 21.10.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6416200163.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ T. P. G., bývajúcej v Ž., K. W. XX, 2/ O. G., bývajúceho v Ž., K. W. XX, 3/ maloletej H. G., bývajúcej v Ž., K.H. W. XX, zastúpenej zákonnou zástupkyňou - žalobkyňou 1/, všetkých zastúpených JUDr. Petrom Harakálym, advokátom so sídlom v Košiciach, Mlynská 28, proti žalovaným 1/ G. U., bývajúcemu v V., E.. Š. XX, zastúpenému JUDr. Jánom Krnáčom, advokátom so sídlom vo Zvolene, Nám. SNP 70/36, 2/ KOMUNÁLNA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefánikova 17, IČO: 31 595 545, zastúpenej spoločnosťou Advokátska kancelária Miroslav Maďar, s. r. o., so sídlom v Banskej Bystrici, Horná 26, IČO: 36 868 299, o náhradu škody, vedenom na Okresnom súde Žiar nad Hronom pod sp. zn. 5 C 3/2016, o dovolaní žalobcov 1/- 3/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 29. januára 2020 sp. zn. 12 Co 19/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovanej 2/ p r i z n á v a nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcom 1/ - 3/.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 5 C 3/2016 - 88 zo 7. decembra 2016 uložil žalovanému 1/ povinnosť zaplatiť žalobkyňi 1/ sumu 1 930,56 eura s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne počítaným od 16. februára 2016 do zaplataenia; žalobcovi 2/ sumu 9 696,37 eura s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne počítaným od 16. februára 2016 do zaplataenia a žalobkyňi 3/ sumu 840,97 eura s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne počítaným od 16. februára 2016 do zaplataenia. Žalobu žalobcov, čo do zvyšku, zamietol. Žalobu žalobcov 1/ - 3/ voči žalovanej 2/ zamietol. Žalobcom 1/ - 3/ priznal náhradu trov konania voči žalovanému 1/ v pomere 82,84 % trov konania. Žalovanej 2/ priznal náhradu trov konania voči žalobcom 1/ - 3/ v pomere 100 % trov konania.

1.1. V odôvodnení uviedol, že z vykonaného dokazovania mal preukázané, že žalovaný 1/ ako vodič motorového vozidla spôsobil dopravnú nehodu dňa 27. mája 2007, v dôsledku ktorej došlo k poškodeniu zdravia žalobcov 1/ - 3/. Poukázal na záver znaleckého posudku Ústavu súdneho inžinierstva Žilinskej

univerzity v Žiline č. 262/2013, ktorý bol vyhotovený v rámci trestného konania vedeného Okresným súdom Žiar nad Hronom pod sp. zn. 3T/118/2008, v ktorom konaní bol žalovaný 1/ oslobodený spod obžaloby podľa § 285 písm. b) Trestného poriadku pre skutok kvalifikovaný ako prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. h) Trestného zákona, pretože skutok nie je trestným činom. Konštatoval, žalovaný 1/ zodpovedná za škodu na zdraví z titulu všeobecnej zodpovednosti v zmysle ustanovenia § 420 Občianskeho zákonníka, s tým, že je daná príčinná súvislosť medzi škodou a protiprávnym konaním. Žalovaný 1/ v spore nepreukázal, škodu nezavinil.

1.2. Pri určení výšky uplatnenej náhrady za bolesť vychádzal z bodového hodnotenia bolestného vypracovaného lekárskymi posudkami z 27. mája 2017 a to u žalobkyne 1/ zo 155 bodov pri hodnote bodu 375,22 Sk, t. j. v sume 1.930,56 eura, u žalobcu 2/ z 865 bodov pri hodnote bodu 375,22 Sk t. j. v sume 10 773,75 eura a žalobkyni 3/ zo 75 bodov pri hodnote bodu 375, 22 Sk t. j. v sume 934,41 eura. Po zohľadnení dôvodov osobitného zreteľa v zmysle ustanovenia § 450 Občianskeho zákonníka, súd prvej inštancie znížil výšku náhrady škody z titulu bolestného o 10 % u žalobcov 2/ a 3/ z dôvodu, že v čase dopravnej nehody boli vo veku 6,5 a 3,5 roka a neboli umiestnené v detských zadržovacích zariadeniach. Z týchto dôvodov priznal žalobkyni 1/ náhradu škody v sume 1.930,56 eura a žalobcovi 2/ v sume 9.696,37 eura a žalobcovi 3/ v sume 840,97 eura, spolu s úrokom z omeškania od 16. februára 2016 v súlade s ustanovením § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Žalobu v časti náhrady škody zníženej o 10 %, ako aj uplatneného úroku z omeškania od 22. novembra 2012 zamietol.

1.3. Vznesenú námietku premlčania žalovaným 1/ nepovažoval za dôvodnú. Žalobcovia 1/ - 3/ podali žalobu proti žalovanému 1/ v dvojočnej subjektívnej premlčacej dobe, plynúcej od 16. novembra 2007 (spočívajúcej v dôsledku trestného konania do 10. novembra 2015), kedy mali vedomosť o tom, kto za škodu zodpovedá, ale aj v akej výške im škoda vznikla.

Súd prvej inštancie považoval za dôvodnú vznesenú námietku premlčania žalovanou 2/ z dôvodu, že žalobcovia 1/- 3/ o výške škody, ako aj o tom, kto za ňu zodpovedá, mali vedomosť najneskôr od 16. novembra 2007, pričom škodu na zdraví si u žalovanej 2/ uplatnili až dňa 15. augusta 2012 a žalobu na súd prvej inštancie podali dňa 11. januára 2016 (po uplynutí dvojočnej subjektívnej lehoty). V tejto súvislosti zdôraznil, že lehota na uplatnenie nároku začína plynúť a plynie zvlášť u žalovaného 1/ (vodič) a poisťovateľa (žalovanej 2/), pričom uplatnením nároku na náhradu škody voči ktorémukolvek z označených subjektov neplynie jednotná premlčacia lehota voči všetkým subjektom. Z týchto dôvodov žalobu proti žalovanej 2/ zamietol.

O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na základe podaného odvolania žalobcov 1/ - 3/ a žalovaného 1/ rozsudkom č. k. 12 Co 19/2019 - 208 z 29. januára 2020 rozhodnutie súdu prvej inštancie vo výroku, o zamietnutí žaloby proti žalovanej 2/ potvrdil. Vyhovujúci výrok a zamietavý výrok vo vzťahu k žalovanému 1/, zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, vrátane výroku o trovách konania. Vyslovil, že vstup intervenienta KOMUNÁLNEJ poisťovne, a. s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefánikova 17, Bratislava, IČO: 31 595 545 do konania nie je prípustný.

2.1. Odvolací súd sa stotožnil s názorom súdu prvej inštancie o posúdení dôvodnosti vznesenej námietky premlčania žalovanou 2/ Zdôraznil, že žalobcovia 1/ - 3/ uplatnili nárok proti žalovanej 2/ po márnom uplynutí dvojočnej subjektívnej doby, pretože trestné konanie bolo vedené jedine proti žalovanému 1/ (vodičovi), ktoré ale nemalo vplyv na spočívanie plynutia premlčacej doby v zmysle ustanovenia § 112 Občianskeho zákonníka proti žalovanej 2/ (poisťovateľovi). Dodal, že vznesenie námietky premlčania zo strany žalovanej 2/ nebolo v posudzovanej veci v rozpore s dobrými mravmi podľa § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, s tým, že požiadavku žalovanej 2/ na predloženie trestného rozsudku nepovažoval za šikanózne konanie. Odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie ustálil začiatok plynutia premlčacej doby pre uplatnenie nárokov žalobcov 1/ - 3/ na náhradu škody na zdraví proti žalovanej 2/ najneskôr dňom 16. novembra 2007, kedy boli vyhotovené lekárske posudky o bodovom

ohodnotení bolestného T.. U. Š.. Uplatnením nároku na náhradu škody proti žalovanej 2/ dňom 11. januára 2016 došlo po márnom uplynutí premlčacej doby voči žalovanej 2/. Z tohto dôvodu napadnutý rozsudok v zamietavom výroku proti žalovanej 2/ ako vecne správny potvrdil v súlade s ustanovením § 387 ods. 1, 2 CSP.

2.2. Vo vzťahu k žalovanému 1/ zrušil napadnutý rozsudok vo vyhovujúcich výrokoch z dôvodu náležitého nevysporiadania sa s tvrdenými skutkovými okolnosťami žalovaným 1/ a posúdením jeho zodpovednosti podľa ustanovenia § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka, z dôvodu, že dňa 27. mája 2007 žalovaný 1/ viedol motorové vozidlo v súvislosti s cestou, v rámci ktorej plnil funkciu, ktorá pre neho vyplývala z postavenia konateľa spoločnosti, vrátane výkonu činností do skončenia tejto cesty. Záver o zodpovednosti žalovaného 1/ za škodu na zdraví v zmysle § 420 ods. 1 Občianskeho zákonníka považoval za predčasný. Podľa názoru odvolacieho súdu s poukazom na § 46 ods. 3 Trestného poriadku, súd prvej inštancie predčasne ustálil, že si žalobcovia 2/ - 3/ riadne a včas uplatnili nárok z titulu náhrady za bolesť v rámci trestného konania. Zároveň poukázal na to, že lekárske posudky o bolestnom predložene žalobcami obsahovali zákonné náležitosti i riadne zdôvodnenie, pričom žalovaný 1/ v konaní nepredložil lekárske posudky, resp. znalecký posudok, o ktoré mohol v zmysle § 7 ods. 3 a 6 zákona č. 437/2004 Z. z. požiadať. Napokon sa stotožnil s názorom žalobcov vrátane žalovaného 1/, že súd prvej inštancie v posudzovanej veci nesprávnym spôsobom aplikoval ustanovenie § 450 Občianskeho zákonníka, lebo prípadné spoluzavinenie poškodených na vzniku škody je potrebné posudzovať podľa ustanovenia § 441 Občianskeho zákonníka. Zdôraznil, že v konaní o náhradu škody podľa Občianskeho zákonníka sa súd musí vždy zaoberať otázkou, či bola škoda spôsobená taktiež alebo výlučne zavinením poškodeného. Odvolací súd zároveň poukázal na to, že absencia pripútania žalobkyne 1/ bezpečnostným pásom nebola zo strany žalovaného 1/ namietaná v konaní pred súdom prvej inštancie, pričom žiadna zo strán nenavrhol vykonať dôkaz výsluchom žalobkyne 1/ k okolnostiam vzniku škody na jej zdraví vrátane škody na zdraví žalobcov 2/, 3/ a taktiež žiadna zo strán nepredložila v konaní dôkaz (napr. znalecký posudok), z ktorého by bolo možné vyvodiť iný rozsah poškodenia na zdraví u žalobcov, než aký vyplynul zo žalobcami predložených lekárskeho posudkov. Uzavrel, že žalobcovia v súvislosti s preukázaním nároku na náhradu za bolesť voči žalovanému 1/ uniesli bremeno tvrdenia, ako aj bremeno dôkazu, pričom žalovaný 1/ neoznačením dôkazov na preukázanie jeho tvrdení, nesplnil procesnú povinnosť a neuniesol dôkazné bremeno. Rozsudok vo vyhovujúcich výrokoch, v zamietavom výroku vo vzťahu k žalovanému 1/ a v súvisiacom výroku o trovách konania zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie (§ 389 písm. b), c) v spojení s § 391 ods. 1 CSP).

O návrhu žalovaného 1/ o pripustenie do konania intervenienta rozhodol v súlade s ustanovením § 83 CSP tak, že vyslovil, že nie je prípustný. Podotkol, že žalovaný 2/ je stranou v spore, ktorý je právoplatne skončený, a preto zároveň nemôže v tom istom konaní vystupovať ako intervenient.

O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodne súd prvej inštancie v novom rozhodnutí vo veci samej (§ 396 ods. 3 CSP)

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu v rozsahu jeho potvrdzujúceho výroku podali žalobcovia 1/ - 3/ dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovali z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, lebo rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené.

3.1. Za nesprávne právne posúdenie považovali záver odvolacieho súdu, ktorý nesprávne posúdil premlčaciu dobu vo vzťahu k poisťovateľovi, úplne nezávisle od osoby zodpovednej za škodu. Právnu otázku vymedzili nasledovne:

(i) „má sa znenie ustanovenia § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v znení neskorších predpisov (ďalej len zákona č. 381/2001 Z. z.) vykladať v tom zmysle, že nárok na náhradu škody proti poisťovateľovi sa premlčí totožne v rovnakom čase ako nárok proti samotnej osobe, ktorá škodu spôsobila a to z dôvodu zachovania systematickej konzistentnosti jednotlivých práv a povinností poškodeného, škodcu a poškodeného v rámci inštitútu povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ako aj z dôvodu jednotiacieho právneho titulu vzniku nárokov

poškodeného tak voči poisťovateľovi, ako aj voči osobe zodpovednej za škodu.“

3.2. Ďalej poukázali na to, že vzhľadom na existenciu priameho nároku poškodeného proti poisťovateľovi by podľa ich názoru bolo v rozpore s účelom predmetného ustanovenia, keby uplynula premlčacia doba na uplatnenie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi skôr alebo rozdielne ako v prípade nároku voči osobe zodpovednej za škodu. Zdôraznili, že v dôsledku uplatnenia nárokov v trestnom konaní došlo k spočívaniu plynutia premlčacej doby nielen proti žalovanému 1/, ale aj proti žalovanej 2/, ktorá je povinná uspokojiť nároky žalobcov z rovnakého právneho titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, z akého si žalobcovia uplatnili nárok v trestnom konaní. Ak by bolo v trestnom konaní možné uplatniť nároky žalobcov aj proti žalovanej 2/ priamo, v takom prípade by sa od žalobcov mohla spravodlivo požadovať istá miera bdlosti a opatrnosti, aby si tieto nároky v trestnom konaní výslovne proti žalovanej 2/ uplatnili. Nakoľko túto možnosť nemali, nemožno proti žalobcom vyvodzovať nepriaznivé právne dôsledky. Výslovili presvedčenie, že s prihliadnutím na výklad ustanovenia § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z., ktorý zohľadňuje jeho podstatu a účel, ako aj s prihliadnutím na ustanovenie § 112 Občianskeho zákonníka a na skutočnosť, že žalobcovia si nároky uplatnili v trestnom konaní, k márnemu uplynutiu premlčacej doby týchto nárokov nielen k žalovanému 1/, ale ani žalovanej 2/ nedošlo.

3.3. Za nesprávne právne posúdenie odvolacím súdom žalobcovia považovali aj namietaný rozpor s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka) v súvislosti so vznesenou námietkou premlčania žalovanou 2/ v spore. Právnu otázku vymedzili nasledovne:

(ii) „, je možné postup poisťovateľa pri riešení udalosti z poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla v zmysle zákona č. 381/2001 Z. z., ktorý pri uplatnení nároku poškodeným toho usmerní a odkáže na potrebu predloženia právoplatného rozhodnutia z trestného konania týkajúceho sa predmetnej dopravnej nehody, z tohto dôvodu odmietne plniť, a následne po vyhlásení konečného rozhodnutia v trestnom konaní a nadobudnutí jeho právoplatnosti po uplatnení nároku poškodeného vznesie námietku premlčania, označiť za rozporný s dobrými mravmi?“

3.4. Žalobcovia namietali, že poisťovateľ účelovo odial čas plnenia nárokov poškodených s odkazom na potrebu skončenia trestného konania a následne po splnení tejto vlastnej podmienky dôveru poškodených šikanózne zneužili a vznesli proti ich nárokom námietku premlčania. Zdôraznili, že vznesenie námietky premlčania predstavuje subjektívny výkon práva dlžníka, ktorý môže za určitých špecifických okolností byť výkonom práva v rozpore s dobrými mravmi. Podľa ich názoru, pri hodnotení, či vznesenie námietky premlčania je v rozpore s princípom dobrých mravov, súd musí vychádzať predovšetkým z okolností konkrétneho prípadu. Zdôraznil, že námietka premlčania môže byť v rozpore s dobrými mravmi len v prípade, ak by druhému účastníkovi takýto výkon práva spôsobil neprimeranú tvrdosť, šikanu a to s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, ako aj na sociálne postavenie účastníkov. Podotkol, že žalobcovia si u žalovanej 2/ nároky na náhradu škody uplatnili. Žalovaná 2/ plnenie ich nárokov podmienila predložením právoplatného trestného rozsudku, čo je nepochybné z predložených listín v spise. Takéto konanie žalovanej 2/ považovali za jasný prejav zneužitia práva, ako aj prejav šikany. Navrhli zmeniť v napadnutej časti rozhodnutie odvolacieho súdu a žalobe proti žalovanej 2/ vyhovieť, alternatívne zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

4. Žalovaní 1/ sa k doručenému dovolaniu písomne nevyjadřili.

5. Žalovaná 2/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalobcov uviedla, že žalobkyňa si škodu uplatnila v trestnom konaní pri vypočutí dňa 5. júna 2007, následne dňa 23. októbra 2007 si uplatnila škodu aj za maloleté deti (žalobcov 2/ a 3/), s tým, že výšku nárokov preukázala lekáorskými posudkami z 16. novembra 2007. Podotkla, že žalobcovia nárok na náhradu škody si proti nej uplatnili písomným podaním z 6. augusta 2012. Uplatnený nárok považovala za premlčaný. K posúdeniu vznesenej námietky premlčania s poukazom na rozpor s dobrými mravmi, uviedla, že lekárske posudky žalobcov jej boli doručené 10. júla 2014, a k podaniu žaloby došlo 11. januára 2016. Podľa jej názoru, žiadne jej konanie opísané žalobcami nie je možné považovať za rozporné s dobrými mravmi, a preto nemôže znášať zodpovednosť za ich nekonanie. Poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.

zn. 1 Cdo 148/2004. Navrhla dovolanie odmietnuť. Uplatnila si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, s tým, že dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné.

7. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je bezpochyby tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v občianskoprávnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom, vrátane dovolacieho konania (napr. rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS 4/2011).

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porov. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, sp. zn. 2 Cdo 132/2013, sp. zn. 3 Cdo 18/2013, sp. zn. 4 Cdo 280/2013). Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu (sp. zn. 1 Cdo 6/2014, sp. zn. 3 Cdo 209/2015).

9. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

10. Podľa § 421 ods. 1 písm. b), ods. 2 písm. a), ods. 3 CSP dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

11. Podľa § 432 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

12. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní.

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP má určujúci význam vymedzenie „právnej“ otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka právna (nie skutková). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Na to, aby na základe dovolania podaného podľa uvedeného ustanovenia mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti (vecnej prejednávateľnosti) dovolania, zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 64/2018). K posúdeniu dôvodnosti dovolania a teda vecnej správnosti napadnutého rozhodnutia (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení), môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania.

14. V preskúmvanej veci sa žalobcovia domáhajú náhrady škody z titulu bolestného vo vzťahu k žalovanej 2/ ako poisťovateľovi a to žalobkyňa 1/ v sume 1.930,56 eura istiny s príslušenstvom, žalobca 2/ v sume 10 773,75 eura istiny s príslušenstvom a žalobkyňa 3/ v sume 934, 41 eura istiny s príslušenstvom. Napadnutým rozhodnutím vo vzťahu k žalovanej 2/ bol zamietavý výrok potvrdený z dôvodu dôvodne vznesenej námietky premlčania žalovanou 2/.

15. Dovolací súd pri posudzovaní prípustnosti dovolania skúmal splnenie procesných podmienok vo vzťahu k žalobcom 1/ - 3/ samostatne, lebo sa jedná o samostatné práva a povinnosti a každý koná sám za seba, aj keď v danom prípade žalobcovia 2/, 3/ sú v spore zastúpení ich zákonnou zástupkyňou.

16. Z citovaného ustanovenia § 421 ods. 2 písm. a) CSP vyplýva obmedzenie prípustnosti dovolania na základe zásady *ratione valoris*, ktorá znamená, že dovolanie nie je prípustné vo veciach, v ktorých predmetom je výlučne peňažné plnenie v určitej výške. Tzv. majetkový cenzus limituje prípustnosť dovolania určením výšky sumy, ktorá má byť predmetom dovolacieho prieskumu, pričom túto výšku viaže na desaťnásobok minimálnej mzdy vo všetkých sporoch, ktorých predmetom je peňažné plnenie. To znamená, že pokiaľ je dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu o peňažnom plnení, je dovolací prieskum pre nesprávne právne posúdenie veci možný, len ak peňažné plnenie prevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy.

17. Výška minimálnej mzdy v čase podania žaloby (11. januára 2016) bola stanovená v sume 405,- eur (podľa § 1 písm. a/ Nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 279/2015 Z. z.), pričom predmetom dovolacieho konania vo vzťahu k žalobkyňi 1/ bola suma vo výške 1.930,56 eura a vo vzťahu k žalobkyňi 3/ suma vo výške 840,97 eura, bez zohľadnenia výšky uplatneného príslušenstva v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. c) CSP. Uplatnené peňažné plnenia neprevyšujú desaťnásobok minimálnej mzdy (4.050,- eur), a preto dovolanie žalobkyň 1/ a 3/ nie je procesne prípustné (§ 422 ods. 1 písm. a) CSP).

18. Z týchto dôvodov dovolací súd dovolanie žalobkyň 1/ a 3/ odmietol v súlade s ustanovením § 447 písm. c) CSP, lebo smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

19. Vo vzťahu k žalobcovi 2/ dovolací súd skúmal prípustnosť dovolania na základe uplatneného dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP a dospel k záveru, že vymedzená právna otázka týkajúca sa výkladu ustanovenia § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. bola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená.

20. Podľa § 15 zákona č. 381/2001 Z. z. náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

Na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi platí rovnaká úprava ako na premlčanie

nároku proti osobe, ktorá škodu spôsobila.

21. V povinnom zmluvnom poistení platí zásada, že poškodený môže náhradu škody spôsobenú prevádzkou motorového vozidla požadovať buď od poisteného škodcu, alebo od poisťovateľa ako priamy nárok, pričom sa na premlčanie nároku na náhradu škody proti poisťovateľovi vzťahuje rovnaká právna úprava ako na premlčanie nároku proti škodcovi. Poisťovateľ má pri uplatnení nároku poškodeného na náhradu škody rovnaké právne postavenie ako osoba, ktorá škodu priamo spôsobila. Napriek tomu, tieto dva nároky nemožno stotožňovať, a to ani vo vzťahu k posúdeniu otázky premlčania. Postavenie škodcu a jeho poisťovateľa proti poškodenému je v takom prípade obdobné postaveniu veriteľa a ručiteľa proti veriteľovi, t. j. , že ide o dva záväzky zaplatiť veriteľovi ten istý dlh, pričom veriteľ nemôže dostať to isté plnenie dvakrát (rozsudok najvyššieho súdu z 27. augusta 2014 sp. zn. 2 M Cdo 9/2013).

22. Žalovaná 2/ vznesla námietku premlčania, ktorú súdy nižších inštancií správne posúdili ako dôvodnú, a preto vo vzťahu k poisťovateľovi žalobu zamietli. Základným účelom inštitútu premlčania je pôsobiť na subjekty občianskoprávných vzťahov, aby v primeraných lehotách uplatnili svoje nároky a zároveň zabrániť tomu, aby povinné subjekty neboli po časovo neprimeranej dobe nútené splniť si svoje povinnosti. Dôvodné vznesenie námietky premlčania v spore znamená, že súd nemôže oprávnenej osobe právo (nárok) priznať (§ 100 ods. 1 tretia veta Občianskeho zákonníka), a preto v súlade so zásadou hospodárnosti konania vyplývajúcou z čl. 17 Základných princípov CSP, vznesenú námietku posúdi a vo veci samej rozhodne (napr. rozsudok najvyššieho súdu z 29. februára 2012 sp. zn. 1 Cdo 43/2010). V danom prípade súdy nižších inštancií správne postupovali, ak po vznesení námietky premlčania v súlade so zásadou hospodárnosti konania, jej dôvodnosť posúdili a následne bez ďalšieho dokazovania žalobu proti žalovanej 2/ z tohto dôvodu zamietli.

23. Z obsahu spisu je nesporné, že žalobca 2/ si priamy nárok proti poisťovateľovi v zmysle ustanovenia § 15 ods. 2 zákona č. 381/2001 Z. z. v zákonom stanovenej lehote vyplývajúcej z ustanovenia § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka neuplatnil riadne a včas. Vzhľadom na samostatné spoločenstvo škodcu a poisťovateľa, uplatnením nároku na náhradu škody v adhéznom konaní proti škodcovi, premlčacia doba nespočívala aj proti poisťovateľovi. Posúdenie vymedzenej právnej otázky žalobcom 2/ v dovolaní, týkajúcej sa spočívania lehoty na uplatnenie nároku na náhradu škody proti škodcovi i proti poisťovateľovi bolo v doterajšej rozhodovacej praxi dovolacieho súde riešené, napr. v rozhodnutí z 23. apríla 2020 sp. zn. 5 Cdo 102/2017, z ktorého (okrem iného) vyplýva, že uplatnenie nároku na náhradu škody proti škodcovi v trestnom konaní nemá za následok spočívanie plynutia premlčacej doby počas trvania trestného konania i proti poisťovateľovi osoby, ktorá škodu spôsobila. Napadnutým rozhodnutím nedošlo k odlišnému posúdeniu vymedzenej právnej otázky súdmi nižších inštancií.

24. K druhej vymedzenej otázke týkajúcej sa posúdenia postupu poisťovateľa v súvislosti s preukázaním výšky škody pred uplatnením nároku na súde a následné vznesenie námietky premlčania v spore, či možno považovať za konanie v rozpore s dobrými mravmi v zmysle ustanovenia § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, dovolací súd uvádza, že dôvod prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP predpokladá, že sa jedná o zásadnú právnu otázku (nie skutkovú), ktorá doposiaľ riešená dovolacím súdom nebola a je pre rozhodnutie vo veci samej rozhodujúcou.

25. V danom prípade nastolená otázka nespĺňa uvedené kritéria, lebo sa jedná o posúdenie individuálnych skutkových okolností v danej veci. Dovolací súd podotýka, že je viazaný skutkovým stavom zisteným súdmi nižších inštancií (§ 442 CSP). Dovolanie nie je prostriedkom určeným na revíziu skutkových zistení vykonaných súdmi nižších inštancií, na ktorých je založené napadnuté rozhodnutie mu predchádzajúce, a ani prostriedkom určeným na prehodnotenie vykonaných dôkazov. Skutková otázka je spojená s obstarávaním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania, pri riešení, ktorej sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné z hľadiska posúdenia (ne)pravdivosti skutkových tvrdení procesných strán. Správnosť skutkových zistení súdov, či výsledok hodnotenia, resp. nevyhodnotenia dôkazov je z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolacieho dôvodu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP, otázkou irelevantnou (napr. rozhodnutia najvyššieho súdu napr. sp. zn. 4 Cdo 258/2019,

sp. zn. 4 Cdo 38/2019).

26. Z týchto dôvodov dovolací súd odmietol dovolanie žalobcu 2/ v zmysle ustanovenia § 447 písm. c) CSP, lebo smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné vo vzťahu k vymedzenej prvej právnej otázke. Vo vzťahu k druhej vymedzenej otázke bolo dovolanie odmietnuté v súlade s ustanovením § 447 písm. f) CSP, z dôvodu neprípustnosti dovolacieho dôvodu (skutkovej otázky).

27. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa ustanovenia § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP a zásadou úspechu žalovanej 2/ v dovolacom konaní (§ 255 ods. 1 CSP), ktorej priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcom 1/ - 3/. O výške náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným rozhodnutím (§ 262 ods. 2 CSP).

28. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.